

ОРГАНІЗАЦІЯ ВІРТУАЛЬНОГО ОФІСУ ПРОЕКТУ ЯК САМОСТІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

У статті викладено основи організації віртуального офісу проекту як самостійної інфраструктури, наведено основні відмінні особливості віртуальних та традиційних структур. Запропоновано схему організації віртуального проектного офісу та схему функцій, які є основними модулями інформаційної системи віртуального офісу.

Basis for the organization of virtual project office as an independent infrastructure is investigated. The main features of virtual and traditional structures are presented in the article. The scheme of the virtual project office and the scheme functions of information system of a virtual office are proposed in the article.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Реалізація проектів потребує створення проектною командою, склад якої не є стабільною структурою, а змінюється у міру виконання етапів проекту. Члени команди проекту можуть одночасно працювати в різних стабільних організаціях, виконувати функції реалізації проекту паралельно з основною роботою, і можуть функціонувати територіально не лише в межах одного міста, але й у віддалених одне від одного містах і навіть в різних країнах. При цьому необхідно організувати інфраструктуру, яка б забезпечила своєчасний доступ до інформації усім членам проектною командою, також конфіденційність і комерційну таємницю проекту. Такою інфраструктурою є офіс проекту, а з розвитком мережі Інтернет і посиленням інформаційного аспекту управління проектами – віртуальний офіс.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. Питання організації проектного офісу висвітлюють багато вітчизняних авторів. Так, Г. В. Строкович підкреслює, що ефективна робота проекту залежить від системи компаній, комунікацій, інформаційних технологій, а також відпрацьованих стандартів здійснення діяльності, які сукупно і є проектним офісом [1, с.104]. С. Д. Бушуєв, Н. С. Бушуєва розглядають організацію офісу проекту для мультипроектного управління проектами як засіб своєчасного інформування учасників про хід робіт і результати проміжних етапів реалізації проекту [2]. І. В. Трифонов характеризує компетентний підхід при формуванні проектного офісу [3, с.28–31.], а С. Серіков визначає проектний офіс як центр розробки проекту і постачання усіх необхідних матеріалів [4].

Таким чином, автори зійшлися на думці, що проектний офіс як інформаційний центр економічно доцільний при управлінні портфелем проектів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Офіс проекту – це певним чином організоване середовище, яке об'єднує певний набір робочих місць, у тому числі, головний офіс керівника проекту та набір територіально розподілених офісів, а також віртуальний офіс. При цьому автори не розглядають організацію віртуального офісу проекту як самостійну інфраструктуру.

Постановка завдання. Мета статті – розглянути можливість організації віртуального офісу проекту як самостійної інфраструктури.

Виклад основного матеріалу дослідження. У світовій практиці управління визначення «віртуальний» стало ключовим. Це є можливим, по-перше, після появи сучасних інформаційних технологій, по-друге, зниження вартості застосування цих технологій в перерахунку на годину робочого часу фахівця. В принципі віртуальна структура має можливості та потенціал притаманні традиційним організаціям, але водночас вона має і ряд відмітних особливостей (табл.1).

Таблиця 1

Основні відмінності традиційних і віртуальних структур [5, с.157]

Ознаки традиційних структур	Ознаки віртуальних структур
Групова або проектна організація	
– тимчасова організаційна структура, обмежена певними завданнями; – співпраця різних підрозділів або ієрархічних рівнів без прийнятої стратегічної концепції.	– тимчасова організаційна структура без обмежень; – співпраця у рамках стратегічної концепції управління.
Внутрішньо-фірмове організаційне утворення	
– постійні псевдосамостійні одиниці; – внутрішньо-фірмове підприємництво.	– тимчасова коопераційна мережа; – співпраця з третьою стороною.
Спільне підприємство	
– довгострокова співпраця з взаємною участю в капіталі.	– довгострокова кооперація без / або з частковою участю в капіталі.
Віддача робіт на сторону	
– договірні зв'язки з одним партнером; – переміщення частин виробництва за межі організації.	– договірні, а не культурні зв'язки; – класичний підхід «виробляти або купувати».
Багатонаціональне підприємство	
– правова одиниця на тривалий термін; – слабка ринкова рухливість.	– правова згода між підприємствами; – мобільність, що диктується ринковим середовищем.

Використовуючи дані табл. 1, можна дати загальне визначення віртуального офісу – це тимчасова інфраструктура, що складається з неоднорідних компонентів, розташованих в різних місцях, необмежена певною галуззю знань, не потребує взаємної участі в капіталі, мобільна, має можливість паралельного управління різноманітними процесами в ході реалізації проекту. При цьому, під поняттям «інфраструктура» автор розуміє, комплекс взаємозв'язаних обслуговуючих об'єктів, що становлять основу системи управління проектами.

Основним принципом організації віртуального офісу проекту є послідовне та ефективне використання комунікацій, а також створення систем захисту інформації.

Зразкова схема організації віртуального офісу представлена на рис. 1.

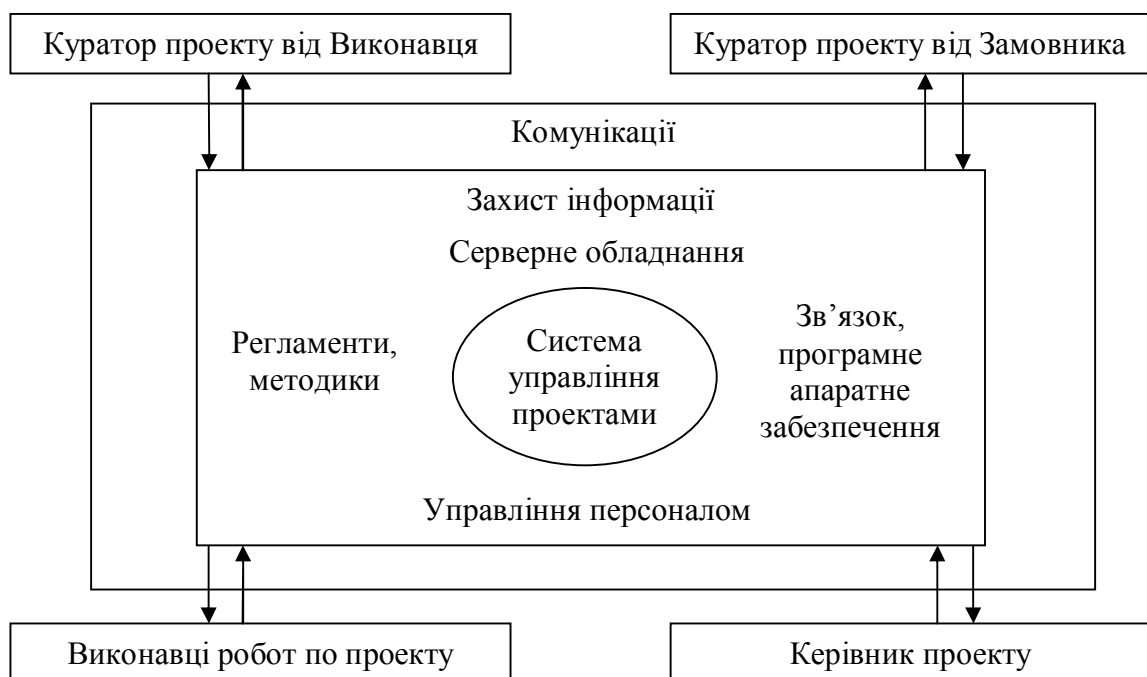

Рис. 1. Схема організації віртуального офісу проекту [6]

Згідно з рис. 1 основними елементами віртуального офісу управління проектами є:

1. Регламентна база (Регламент управління проектами, Положення про віртуальний проектний офіс, Регламент взаємодії співробітників віртуального проектного офісу, Положення по мотивації співробітників, Положення по інформаційній безпеці).
2. Методична база (накопичений досвід віртуального управління проектами – методики проведення нарад, ведення телефонних переговорів тощо).
3. Сукупність технічних засобів (персональні мобільні робочі місця, засоби зв'язку, серверна апаратура).
4. Сукупність програмних засобів (електронна пошта, телефонні переговори, видалене проведення нарад та презентацій, програмне забезпечення щодо захисту інформації).

З практичної точки зору, віртуальний офіс – це мережа вільно взаємодіючих агентів, що знаходяться в різних місцях [6]. Агенти розробляють спільний проект (або одночасно декілька проектів), знаходячись між собою відносно партнерства, координації, співпраці та кооперації. Проте, географічна незалежність, може, на думку автора, породити деякі складнощі при вирішенні комунікаційних завдань приведених нижче:

- завдання щодо поширення інформації або проблема єдиного інформаційного простору;
- завдання щодо оперативного обміну інформацією між учасниками та структуризація інформації;
- завдання щодо узгодження рішень;
- завдання щодо проведення нарад;
- завдання щодо розподілу ресурсів;
- завдання щодо контролю виконання проекту;
- завдання щодо управління змінами, інцидентами та ризиками на проекті;
- завдання щодо підготовки звітів за проектом, ведення проектної документації, повідомлення учасників проекту про хід його реалізації.

Наявність зазначених комунікаційних задач та складнощів, пов'язаних з їх вирішенням максимально підвищують роль інформаційних систем при організації віртуального офісу. Необхідно така інформаційна система, яка б:

- дозволила управляти ресурсами усіх проектів та процесів;
- забезпечила централізовану координацію управлінських комунікацій для усіх проектів та процесів;
- дозволила здійснити централізований моніторинг усіх бюджетів та графіків проектів;
- сприяла оптимізації використання загальних ресурсів організації в усіх проектах і процессах.

Графічно основні функції інформаційної системи віртуального офісу представлено на рис. 2. Зазначена інформаційна система, на думку автора, повинна надати агентам віртуальних команд зручний, своєчасний доступ до даних з метою кращого розуміння проблем та вироблення ефективного рішення; забезпечити гнучкість спільної роботи; підвищити продуктивність праці кожного агента; та бути доступною в навчанні.

Наприклад, технічна робота офісу може бути побудована на технології корпоративного управління проектами за моделлю «Microsoft Enterprise Project Management». Як програмне середовище використовується інтегрований пакет Microsoft Small Business Server 2011. На робочих станціях використовується система Microsoft Office System, створена на основі звичних програм для комп'ютерів, розроблених для спільної роботи за рішенням широкого спектру бізнес-завдань. У основі системи – сервер Microsoft Project Server 2013, що відіграє роль сервера додатка. Microsoft Project Server дозволяє зберігати усі проекти централізовано в базі даних, забезпечує єдині для усіх проектів налаштування і представлення даних, єдиний пул ресурсів, розмежування доступу до даних та функціоналу системи.

Менеджери проектів та портфелів проектів використовують додаток Microsoft Project Professional для планування проектів і ресурсів. При роботі користувачі підключаються до

сервера Microsoft Project Server та використовують не індивідуальні, а єдині налаштування, загальні проекти і ресурси, визначені адміністратором.

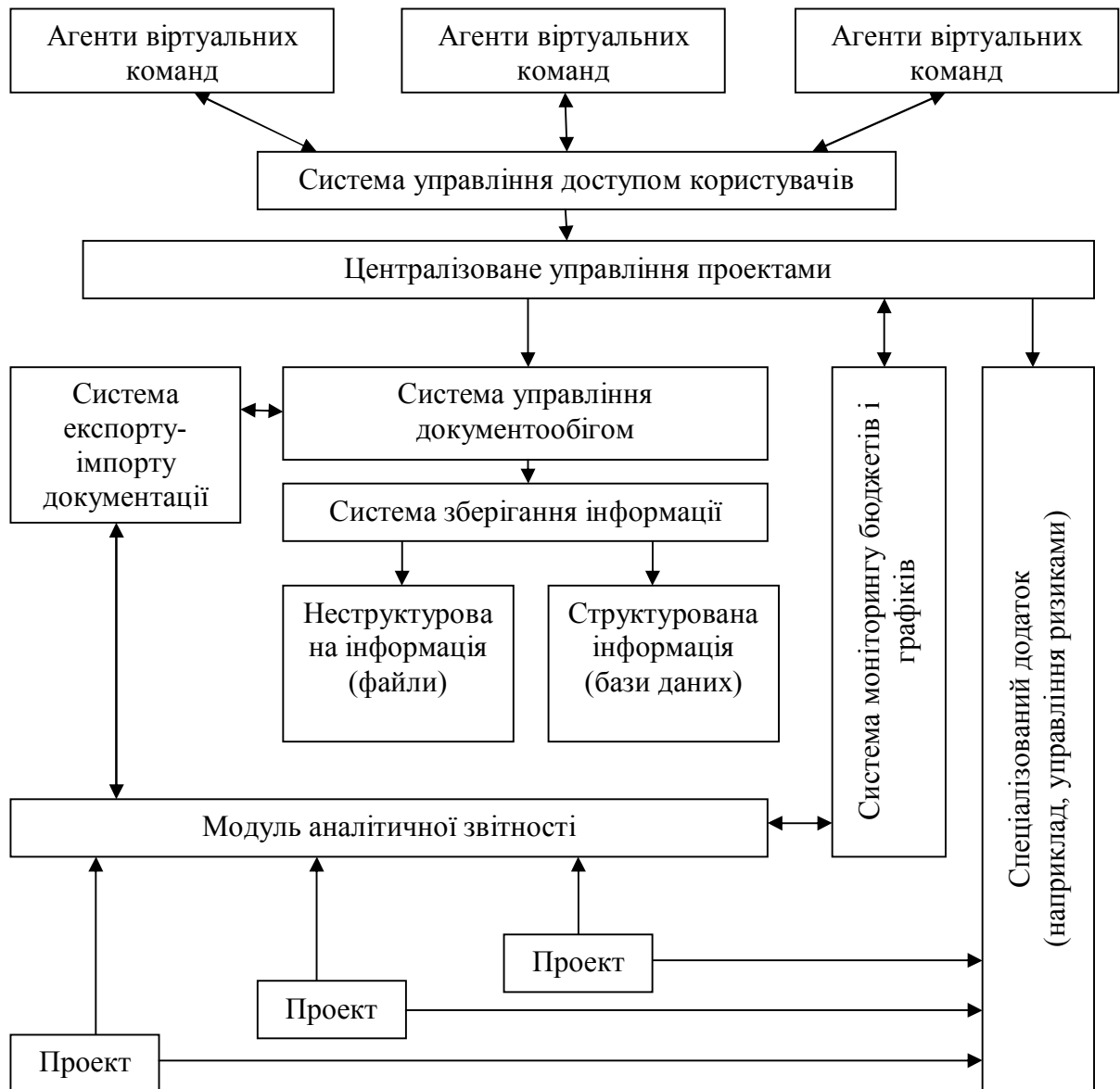

Рис. 2. Функції інформаційної системи віртуального проектного офісу

Виконавці робіт та зацікавлені учасники проекту (керівники організації, функціональних підрозділів, замовники) можуть зайти на веб-портал проектів Microsoft Project Web Access, за допомогою стандартного веб-браузера Microsoft Internet Explorer. Веб-інтерфейс дозволяє учасникам проекту формувати команди проектів, вводити фактичні дані, переглядати увесь портфель проектів, обмінюватися документами та управляти ризиками проектів [7].

При ухваленні рішення про організацію віртуального проектного офісу необхідно враховувати сильні та слабкі сторони цього рішення. Серед сильних сторін організації віртуального офісу можна виділити:

1. Забезпечення більш якісного контролю за реалізацією проекту з боку керівництва.
2. Збільшення кількості проектів при оптимізації використання ресурсів.
3. Зменшення навантаження на керівників проектів.
4. Можливість збільшення складності та обсягів проектів.
5. Формування шляхів скорочення термінів і витрат проектів.

6. Забезпечення допомоги та підтримки керівників в управлінні проектами.
7. Можливість залучення зовнішніх ресурсів [8].

До недоліків організації віртуального офісу належать:

1. Додаткові витрати на розробку та підтримку віртуального проектного офісу.
2. Необхідність перебудови інформаційної системи компанії.
3. Необхідність у додатковому навчанні учасників процесу реалізації проектів.

Таким чином, на думку автора, переваги віртуального проектного офісу очевидні: гнучкість ресурсного потенціалу; внутрішня координація на основі інформаційної технології, підкріплена культурою взаємної довіри; паралельне управління найрізноманітнішими процесами в ході реалізації проектів. Це призводить до формування динамічної організаційної системи, найбільш пристосованої до сучасного середовища господарювання.

Висновки і перспективи подальших розробок. Підсумовуючи, варто зазначити, що віртуальний офіс – це, по суті, розподілені робочі групи – віртуальні команди, які взаємодіють одна з одною незалежно від місцезнаходження за допомогою інформаційних технологій та телекомунікацій. При цьому успішність проекту або портфелю проектів залежатиме від ефективності інформаційної системи, яка є основою організації віртуального офісу. Автор пропонує технічну роботу офісу побудувати на технології корпоративного управління проектами за моделлю «Microsoft Enterprise Project Management».

Також, у статті автор надає зразкову схему організації віртуального проектного офісу, як самостійної інфраструктури та схему функцій, що є основними модулями інформаційної системи.

В цілому, віртуальний проектний офіс дозволяє: формувати команди з числа співробітників однієї компанії, що проживають в різних регіонах та незалежно від графіка змінності; залучати до проекту зовнішні ресурси, та приймати рішення за проектом без додаткових витрат часу та ресурсів.

Список використаної літератури

1. Строкович А. В. Управление проектами: [навч. посіб.] / А. В.Строкович. – Х.: НУА, 2005. – 178 с.
2. Бушуев С. Д. Проектный офис как методология мультипроектного управления [Электронный ресурс] / С. Д. Бушуев, Н. С. Бушуева, Д. І. Шороп // Управление проектами і розвиток виробництва: збірник наукових праць. – Режим доступу: <http://urpa.kiev.ua>.
3. Трифонов І. В. Оцінка і розвиток компетенцій організації як основа ефективної роботи проектного офісу / І. В.Трифонов, А. М. Гайдар // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2011. – № 3. – С. 28–31.
4. Сериков С. Управление проектами: система вместо менеджера [Электронный ресурс] / С. Сериков // Chief Information Officer, 2002. – № 1. – Режим доступа: <http://www.computerra.ru/cio/old/offline/2002/1/23632>.
5. Мазур И. И. Управление проектами / И. И. Мазур, В. Д. Шапиро, Н. Г. Ольдерогге. – М.: Экономика, 2009. – 960 с.
6. Будунов С. Виртуальный офис управления проектами [Электронный ресурс] / С. Будунов. – Режим доступа: <http://www.pmhelp.ru/services/consulting/pmvirtualoffice/index.php>.
7. Дикий В. Концепция «виртуального» офиса в управлении проектами [Электронный ресурс] / В. Дикий. – Режим доступа: http://www.iteam.ru/publications/project/section_38/article_1390.
8. Пометнева В. Место проектного офиса в системе управления портфелем проектов [Электронный ресурс] / В. Пометнева. – Режим доступа: <http://www.pm-way.com/materials/show/148#J1>.

Прийнято до друку 03.09.2013